

هفتہ نامه

معیاري کرنه؛ نړیوال بازارته لاس رسی زراعت معیاري؛ دستيابي به بازار جهاني

هفتہ نامه دهقان ■ شماره یکصد و یازدهم ■ شنبه ۱۹ میزان ۱۳۹۹

د کرنې وزارت مالي او اداري مرستيال د کرنې وزارت د شرایط وړ ټول کارکوونکي خپلې شتمني ثبت کړي دي

د کرنې، اوپولګولو او مالداري په وزارت کې د شتمنيو د ثبت او د ملکيتونو د ارزونې په موخته د پوهاهوي برنامه په لاره اچول شوې ووه. په دی برنامه کې د کرنې، اوپولګولو او مالداري وزارت مالي او اداري مرستيال عبدالهادي رفيعي او د جمهوري ریاست د شتمنيو د ثبت او د ملکيتونو د ارزونې د اداري ریيس عبدالودود بشريار، ددي اداري د عامه پوهاهوي له چارواکو ره خبرې وکړي او د کرنې وزارت کارکوونکو ته يې مالومات ورکړل.

په ياده برنامه کې د وزارت مالي او اداري مرستيال وویل «مور روپتیا، خواب ورکولو او فساد سره د مبارزې په پار ژمن یو، د ملکي خدمتونو په برخه کې د شتمنيو ثبت مو بشپړ کړي او صفر یو، تاسو خبر یاست، چې تپره اوونې مو د اطلاع رسونې په برخه کې لومړي خال خپل کړ او د سروزور کلې زموږ په برخه شو، په همدي توګه د کرنې وزارت د ملکي خدمتونو هیڅ بو کارکوونکي هم نشته چې خپله شتمني يې نه وی ثبت کړي، خوبیا هم اړتیا ده، چې په دی برخه کې لا دېر کار ووشې، د یوې سالمي، خواب ورکولو او کارا او اغېنزاکې اداري لپاره اړتیا ده، چې د روپتیا، خواب ورکولو او فساد سره د مبارزې په برخه کې لا دېر کار ووشې».

په همدي حال کې د جمهوري ریاست د شتمنيو د ثبت او د ملکيتونو د ارزونې د اداري ریيس عبدالودود بشريار خبرې وکړي او په دی هکله یې وویل «دې برنامې موخته داده، چې د شتمنيو او ملکيتونو د ثبت په فرنځ ټینګ شي».

د شتمنيو ثبت، د اشاعې قانون، د شتمنيو ثبت او ارزونه، د انلاین سیستم پېژندنه، د شتمنيو د ثبت فورم د کول او د نظرونو او پوښتنو مطற کول ددي غونډې بله برخه ووه.

هرات کې د کرنېزو پروژو پرانسته

MAIL's PHOTO

دریم مخ

حاصلات انگور در هرات، فاریاب و قندھار افزایش یافته است

به سال گذشته ۱۵ درصد افزایش یافته تولید انگور در سطح کشور در حدود یک میلیون ۱۱۲ هزار و ۹۲۷ متریک تن بود. در او می گوید: «امسال خوشبختانه از نه هزار هكتار باغهای انگور به حدود ۸۷ هزار هكتار می‌رسد.

هرات: افزایش ۱۵ درصدی حاصلات انگور ریاست زراعت، آبیاری و مالداری ولایت هرات از افزایش ۱۵ درصدی انگور در این ولایت هرات ولسوالی های ګلدره، انجیل، پشتون زرغون می‌دهد. بشیر احمد، امر امور زراعتی ولایت هرات می گوید: «امسال حاصلات انگور نسبت

آمارهای به دست آمده از برداشت احتمالی انگور از ولایتهای هرات، فاریاب و قندھار افزایش یافته است. بر اساس این آمارها، حاصلات انگور در ولایت هرات ۱۵ درصد و در فاریاب و قندھار، هر کدام ۱۰ درصد افزایش یافته است. همچنان به اساس آمار سال ۱۳۹۸ وزارت زراعت، آبیاری و مالداری میزان

ادامه ص ۷

يوشمېر کوچي پاراوټرنانو ته د روزني ترڅنګ روغتیا ی تجهیزات ورکړل شو

د کرنې وزارت د خلکو په کیون د کرنې لغمان او پرووان ولايتونو دي، چې د شپړ میاشتني او مالداري برنامه «CLAP» اته کوچي روزنيزې دورې په لې کې يې د خاروېو د یوشمبر پاراوټرنانو ته د سیمه یېزو کرخنده کلینیکونو ناروغیو درملنې او د واکسینو لارې چارې زده دي. د جورولو په پار د روزني ترڅنګ روغتیا ی په دغه کڅوړو کې په هره کڅوړه کې ۳۰ طبی کڅوړې او اړیت تجهیزات ور کړي دي. تجهیزات شامل دي، چې په کوچي مېشتو سیمو کې د د خاروېو د روغتیا ی توکو اوندنه کڅوړې حیوانې کلینیکونو د جورولو په موخته وېشل شوې دي. پر یادو پاراوټرنانو له شپړ میاشتني د چارواکو کوپه خبره یاد روزنیزې پروګرام د توټرانو د طرفیت روزنیزې دورې وروسته وېشل شوې دي. لورولو، د نیو خدماتو د عرضې او د کوچیانو د مالونو د دغه پاراوټرنان د خوست، بلخ، بغلان، کابل، خوندي کولو په برخه کې خورا اړین ګام دي.

یک فارم پرورش مرغهای تخم گذار با سرمایه گذاری مشترک در بلخ به بهره برداری سپرده شد

ریاست زراعت، آبیاری و مالداری ولایت بلخ به همکاری برنامه حمایت از اولویت ملی دوم مرغ را با سهم مشترک سرمایه گذاری ۳۵۰ درصدی سکتور خصوصی یک تن از متشریان بخش مالداری در قريه زرغون کوت ولسوالی بلخ ولایت بلخ فراهم ساخته شده است. هدف از ایجاد و تجهیز این فارم جذب سرمایه گذاری سکتور خصوصی در بخش مالداری، اشتغال زایی در میان متشربان مالداری و بلند بردن سطح عاید مالداران روستایی است. دهه برداری سپرد. هزینه های ایجاد و تجهیز این فارم مرغداری ۵۴۵ هزار و ۲۱۴ افغانی بوده که شامل مرغ، خوارکه های مرغ، دانه خوره، آب خوره، وسائل تهویه هوا،

۸۰ مېرمنو ته د چرګانو روزني لارې چاري

د کرنې، اوپولگولو او مالداري وزارت د خلکو په گډون د کرنې او مالداري د برنامې «CLAP» له لارې، د چرګانو فارم لړونکو ۸۰ مېرمنو ته د چرګانو روزني نوي لارې چاري وښودل شوي. دې برنامې موخه، د تولیدي ګروپونو د ملاتر په پار مېرمنو ته د چرګوپو د ماشینونو د استفادې څنګوالي بسولد او په فني برخو او اقتصادي فعالتونو کې د دغه مېرمنو وټیالوول دي. د کرنې وزارت د خلکو په ګډون د کرنې او مالداري برنامې له لارې تر دي وړاندې د کابل او لوګر په ولايتونو کې پر دغه ۸۰ مېرمنو په هر یوه یې د چرګانو روزني یوه کڅوړه، ۱۰۰ چرګان او د چرګوپو تولید ماشین وېشلي وه. په دي برنامه کې، د چرګانو روزني فارم لړونکې مېرمونې د څلورو وړخو په له کې د چرګوپو تولید ماشینونو د استفادې لارې چاري.

خوست کي د مالداري او کرنیزو توکو خونه پرانیستل شو

د خوست د کرنې، اوپولگولو او مالداري ریاست چارواکي وايسي، چې په دي ولايت کې د مالداري او کرنیزو توکو د تولیداتو خونه د یاد و لايت د یوشمبر سیمه بیزو چارواکو په شتون کې پرانیستل شو. دغه خونه د بزگانو او مالدارانو د تولیداتو د ملاتر په پار فعالیت کوي، چې ور سره به په دي ولايت کې د بزگانو او مالدارانو توکو د تولیداتو ته د بازار موندنې په برخه کې اسان تیا وي رامنځته شي. د یادې خونې د اداري چارو د پرمخ وړلو په پار چارواکي د تاکنۍ له لارې ګمارل شوي دي. دغه خونه د مالداري او کرنیزو توکو د تولیداتو په برخه کې فعالیت کوي.

کونړ کې د کانګو تې د مخنيوی کمپاين پیل شو

کانګو تې وپروسې ناروغي ۵۵، چې حشرې، خنندې او یا خاروې یې انسانانو ته لېږدوي. دې کمپاين له پلي کولو خنده د کرنې وزارت او همکارو نهادونو موخه د کانګو تې پر وړاندې د خاروې او انسانانو خوندي کول دي. د کانګو وینه بهبدونکي تې (CCHF) یوه موګونې میکروبې (وپروسې) ناروغي ۵۵، چې له خاروې خونه انسانانو ته انتقالیري. دې وپروس عمدې سرچینه په شخوندو هونکو خاروېو (پسونو، زو او غواوو) کې ۵۵. دې وپروس لېږدونکي تر دېره کنې دي. دغه ناروغي له اخته حیوان خنځه انسان ته او له یوه انسانه بل ته د اخته ناروځ سره له نېړدې اړیکو، ترشعت او د هغه د بدن د نورو مایعاتو له لارې لېږدې.

د کونړ ولايت د کرنې، اوپولگولو او مالداري ریاست له خوا په دي ولايت کې د کانګو تې (CCHF) د مخنيوی په موخه کمپاين پیل شو. دې کمپاين په لې کې به د کونړ ولايت د مرکز په ګډون د دې ولايت ۱۵ ولسواليو مشکوکې سیمي، خاروې او د خاروې او سیدلوا خایونه (غوجلې) د سیمه بیز وېښرۍ واحدونو له لارې دواپاشي کېږي او ترڅنګ کېږي ترڅو دیادې ناروځی د مخنيوی کڅوړې هم وېشل کېږي ترڅو دیادې ناروځی د مخنيوی په موخه ورڅخه کار واخلي. دې ترڅنګ د کانګو تې د مخنيوی په موخه خلکو ته عامه پوهاوی هم ورکول وکېږي.

هرات، نام نیک در زراعت

امروزه از لحاظ زراعتی اگر به هرات نگاه کنیم، این ولايت باسم چند محصول ارزشمند و مهم پیوند گستردہ دارد. نماد نیکنامی زراعت افغانستان زعفران است، اما تولید عمده زعفران در ولايت هرات صورت می گیرد.

زعفران کاران هراتی که بخش کلانی از آنان زنان اند، با تلاش های گستردہ و پیگیرشان، توانسته اند فصل های جدیدی از زراعت افغانستان ایجاد کند. نام نیک زعفران افغانستان تا اندازه های زیادی توانسته است افغانستان را به تولید کننده درمان (زعفران) به جای درد (کوکنار) معرفی کند.

افغانستان اگر امروز در جمع پیش تازان صادر کننده زعفران جهان است، یا اگر بهترین زعفران جهان را تولید می کند، نقش هرات و هراتیان در این زمینه انکارشدنی نیست.

در همین حال، تنوع تولید انگور در هرات و حاصلات فراوان آن، باعث شده است وقفي در کشور نام انگور را بر زبان بیاورید، مسلماً هرات به یادتان می آید. امسال حاصلات انگور در این ولايت حدود ۲۵ درصد بیشتر شده است و از آن جایی که ۶۰ درصد انگور هرات به کشممش بدل می شود، امسال ساخت یک هزار و پنج کشممش خانه توسيط وزارت زراعت، می تواند در معیاري سازی، افزایش و بهبود کيفيت پروسس انگور به کشممش مشمر واقع شود.

انجير هرات نيز به صورت گستردہ در سال های اخیر رشد کرده است. هم چنان هرات در تولید غله جات و حبوبات نيز جايگاه ويزه اي دارد.

این همه را اگر پهلوی هم قرار بدھيم، می توانيم ادعا کنیم که هرات، یکی از قطب های مهم زراعتی کشور است.

با درک همه این مسایل، وزارت زراعت همواره هرات را به عنوان ولايتی پر از محصولات زراعتی، در نظر داشته است. در سال روان نيز میزان بودجه ای که برای ولايت هرات مدنظر گرفته شده بود، حدود ۱۰.۷ ميليارد افغانی بود که بالاترین بودجه در سطح ولايات بود. هرات اگر همین گونه با حمایت وزارت زراعت و با زحمت کشی فعالان عرصه زراعت آن ولايت به پيش برود، می تواند در آينده چند نماد دیگر زراعتی را نيز به خود اضافه کند و زمینه های اشتغال، درآمد زایی و بهبود وضعیت کشاورزی در این ولايت را به ارمغان بیاورد.

اخیراً داکتر انوار الحق احدی، آبياري و مالداري در نخستین سفرش به عنوان رهبر اين وزارت، به هرات رفت. او در اين سفر، يک هزار و پنج کشممش خانه، پنج مرکز جمع آوري شير، شش خط پروسس محصولات زراعتی در شركت های هرات و يک شبکه آبياري در اين ولايت به بهره برداری سپرد.

دریافت مشکلات و طرح های فعالان عرصه زراعت (کشاورزان و صادر کننده گان محصولات زراعتی) در هرات از دیگر مزیت های این سفر بود.

برنامه های آينده وزارت زراعت برای هرات، اگر بر مبنای نيازهای زراعت پيشنه گان اين ولايت طرح شود، می تواند ظرفیت های ناشکفته ای این ولايت را شکوفا و چهره هی خوب زراعتی هرات را خوب تر بسازد.

هرات کی د کرنیزو پروژو پرانسته

د پیازو ۴۲۰ او د کچالو پنځه زېرمتونونه هم جوړ کړي دي. د دغه شرکتونه به له دې وروسته یاد کرنیز مخصوصات په استیندرد او د نپواليو بازارونو په معیار برابر پروسسوي.

د هرات په خصوصي شرکتونو کې د کرنیز و مخصوصاتو د پروسس شپږ کربنې پرانیستل شول

یکشنبې د تلي ۱۳۹۹ مه ۱۳ د کرنی، اوبولګولو او مالداري وزارت سرپرست او نوماند وزیر داکټر انوار الحق احدي هرات ولايت ته د خپل سفر په ترڅ کې، د دې ولايت په یوشمېر فعالو شرکتونو کې د کرنیز و مخصوصاتو د پروسس شپږ کربنې پرانیستل.

د دهیم فیصل په شرکت کې د خیرې او ممیزو د پروسس کربنې، د ممتاز اکرمې په شرکت کې د خیرې د پروسس کربنې، د نیکو یوجار په شرکت کې د پستې د پروسس کربنې، د سعیدفیاض په شرکت کې د خیرې د پروسس کربنې او د دهیم میلاد په شرکت کې د پستې د پروسس کربنې، د کرنې وزارت په همکاري او د ملګرو ملتوونو دخورو او کرنې ادارې (FAO) په تمویل سره تجهیز او گټې خیستنې ته چمتو شوي دي.

دادغه کربنې د جورولو او سمبالولو تولیز لګښت ۲۰۳.۹ میليونه افغانۍ ۵۵، چې د یادو شرکتونو وندنه هم په کې شامليې.

دادغه شرکتونه به له دې وروسته یاد کرنیز مخصوصات په استیندرد او د نپواليو بازارونو په معیار برابر پروسسوي.

د مسولو بنستونو په همغېرى د کرنیزو مەھصولاتو د صادر وونکو
ستونزى ھوارېبرى
۱۳۹۹ تاھ ۱۴

د کرنې، اوپولگولو او مالداري، وزارت سرپرست او نوماند وزیر داکټرانوازه الحق احدي، هرات ولايت ته د خپل سفر په تره کې ددي ولايت له صادر وونکو او سوداگرو سره وکتل.
په دې لیدنه کې صادر وونکو او سوداگر خپلې ستونزې د کرنې وزارت له سرپرست سره شريک کړل.
د کرنېزو محصولاتو ساتني په پار د سړو خونو کمۍ او د يادو محصولاتو د صادراتو په برخه کې خندونه هغه ستونزې وي، چې د صادر وونکو او سوداگرو له خوا پري خبرې وشوي.
په دې لیدنه کې د کرنې وزارت سرپرست او نوماند وزیر داکټرانوازه الحق احدي د سوداگرۍ او صنایعو په وزارت کې د خپل همکارييو مخينې ته کتو وویل، اوس چې هغه د کرنې وزارت مشتابه پرغاهه لري هلي خلسي کوي، چې له سوداگرو او د کرنېزو محصولاتو له صادر وونکو په بنه همکاري ولري.

ښاغلی احدی د هرات سوداګرو سره په دی لیدنه کې زمنه وکړه، چې د وضعیت په ارزونی سره هلې څلې کوي، ترڅو د سوداګرو او د ګرنیزو مخصوصلاتو د صادر رونکو ستونزې هوارې کړي.
باید وویل شي، چې د ګرنی وزارت سپریست هرات ولايت ته د خپل سفر په ترڅ کې، په دی ولايت کې د ګرنیزو مخصوصلاتو مدیریت د طرحدی څه باندې زر ممیخونې، د ګرنیزو مخصوصلاتو د پروسس شپږ ګرنسې، د شبې ټولولو پنځه مرکزونه او د اوبولګولو یوه شبکه ګټې اخیستني ته وسپارل.

د خاځکي اوپه خور دو ه سیستمونه د ۱.۵ میلیونه افغانیو په لګښت جوړ شوي دي.
اید وویل شي، چې ^۵ «SNaPP۲» برنامې له لاري د غوريان،
نده جان او ټرڅه له ولسواليو کې ^۶ ۹۴۵ میلیونه افغانیو په
لګښت د اوپولګولو پنځه شبکي جوړول او د ملګرو ملتونو د
خورو او کرنې اداري «FAO» د اوپولګولو د پروژې له لاري ^۷ ۱۱۰۵
میلیونه افغانیو په لګښت د دو اوږزو د ودانیو جوړولو پروژې
لي کېدل، لس کاربزونه او د خاځکي اوپه خور نهه سیستمونه
جوړول په هرات ولايت کې د اوپولګولو په برخه کې د کرنې
زارت نورې کړني دي.

هرات کې د شېدې تولولو پنځه مركزونه ګټې اخیستې ته
سپارل شول
کشنې د تالی ۱۳۹۹ مه ۱۳ هرات ولایت د کرخ، ګذرې او انجیل په ولسوالیو کې، د
ښېدې تولولو پنځه مركزونه، یاد ولایت ته د کرنې وزارت د
برپرست او نوماند وزیر دا کټرانواړالحق احدي د سفر په ترڅو
کې ګټې اخیستې ته سپارل شول.
مالدارانو د تولیدي شبدې روغتیا ساتنه، ۸۰۰ مالدارانو ته د
ملوو په پار بازامونده او کارمندنه ددغو مركزونو نسی ګنمې دي.
شېدې تولولو د یادو مركزونو تولیزه وړتیا خه نېډې اته
تیریک تنه ۵۰.
د غه مركزونه د کرنې وزارت د بنوالۍ او مالدارۍ ملي پروژې
«NHLP» له خوا ۱۲.۵ میلیونه افغانیو په لګښت جوړ شوي
ي.

کې یوزر او پنځه ممیزخونې گټې اخیستنې ته وسپارل
شول
کېشنې د تلي ۱۳۹۹ مه
کرنې، اوبوګلو او مالداري وزارت سرپرسټ او نوماند وزیر
اکټور انواړ الحق احدي، هرات ولايت ته د خپل لومړني سفر
ده دوام، د کرنیزو ماحصلاتو مدیریت له خوانوي یوزر او پنځه
جوړۍ شوی ممیزخونې گټې اخیستنې ته وسپارل.
ښاغلې احدي له خوا د هرات ولايت د انجیل ولسوالۍ
ده ننګ اباد کلې کې د نمونې په دوو دوو ممیزخونې گټې
اخیستنې ته وسپارل شول.

هرات په ولایت کي د کرنيزو مخصوصاتو مدیریت د پروژې په
دانه کې، یوزر او پنځه ممیزخونې جوري شوي دي، چې هر
موه ممیزخونه لس پنهه او په ټولیزه توګه یاد ټولې ممیزخونې
هه یوه وخت کې خه باندې ۱۰ زره پنهه انګور په ممیزو بدلوی.
د ډغوممیزخونو د جوړولو ټولیز لګښت ۴۲۰ میلیونه افغانی،
چې ۹۰ سلنې یې د کرني وزارت او ۱۰ سلنې یې د برخمن شویو
نمیوالو له خواړکېل شوې ۵۵.

داکټر انوار الحق احدي د کرنۍ وزارت د مشرتابه په توګه په خپل لومړني سفر کې، د هرات ولايت د چارواکو او قومي مشرانو سره د لیده کاته ترڅنګ، په دې ولايت کې یوشمبر پروژي گټي اخیستنې ته وسیپارل.
بلخو نیساغلی احدي سره په کتنه کې د هرات سیمه بیز چارواکي، صنعتکاران، سوداگر او د ولسي جرگې یوشمبر استاذ، شتون، د لود.

په دې لیدنه کې د هرات سرپرست او مرستیال والي نوراحمد حیدري وویل، چې په هرات کې د تولید وړتیا ډېر ۵ه، خود هرات د کرنې د پراختیا لپاره اړین ۵ه، چې د هرات په ولايت کې د اوبوگلکو او د کرنې د پراختیا په برخه کې ډېرې پروژې پلې شي.

په ولسي جرگه کي دخلکو استازی نديراحمد حنفي هم
وويل، چې زعفران، پسته، انگور او انخر ددي ولايت مهم
کرنيز توکي دي او د هرات د بنوالو او بزگرانو د تولید د ودي او
عوايدو زياتولو په پار باید ډبرې پروژې پالي شي.
د سوداګرۍ او صنایعو خونې مرستیال خان جان الکوزى په
هرات کي د کرنيزو تولیداتو کچه بنه ويبل او وویل، چې د
هوایي د هلپونو له لاري د تولیدي مېوو د پر وخت صادراتو په
پار دي باید د هرات په هوایي ډګر کي یوه لویه سره خونه
جوره شي.

په پای کې د کرنې وزارت سرپرست او نوماند وزیر دا کټر
انوال الحق احدي هرات ته د کرنې دسرپرست وزیر په توګه له
خچل لومړني سفر خڅه خوبني ونسود او وویل، چې سر کال
په هرات کې د خه باندي ۱۰۲ ميليارډه افغانیو په ازښت
کرنیزې پروژې پلې شوي دي او راتلونکۍ کال به د اړتیا وړ
برخوته ډېره پاملنځه ووشی.
بنساغلي احدي وویل، چې راتلونکۍ کال به د تولید د پراختیا
ترنځنگ د کورني او بهرنې بازارموندنې پر زیاتوالی هم کار
کېږي.

د چالستان او غېزان د اوبولگولو کانال گېي اخیستنی ته
وسپارل شو
۱۳۹۹ تله ۱۳

د کرني، او بولگولو او مالداري وزارت سريست او نوماند وزير داکتمه انوار الحق احدي، ددي وزارت د مشرتابه په توګه په خپل لومنې سفر کې د هرات ولايت د کرخ ولسوالۍ د شربت کلا د کلي آپوند د «چالستان او غېزان» د او بولگولو کانال گټې اخيستتي ته وسپاره.
ياد کانال په توليزيه توګه د نړدي ۱۲ ميليونه افغانيو په لګښت د کرني وزارت له دوبم ملي لوړې توب خخه د ملاتړ برنامې له خواه ۲۷۳ کيلومترو په اوړدواړۍ په پاخه او اساسی دوں رغول شوي ده او خه باندي يوزرا او ۱۰۰ جريبه کرنيزې ځمکي خروبوسي.

یاد کانال ۲۰ سلنے د اوپو د ضایعاتو مخه نیسی او د نبردی ۵۰۰ کرونداگرو کورنیبو کرنيز حاصلات هم ۲۰ سلنے زیاتوی. دغه راز په نبغه له دې کانال خخه درې زره کسان ګټه پورته کوي. په ورته وخت کې د کرنې وزارت ۱۳۹۹ د مالي کال په ترڅ کې، د کرخ په ولسوالۍ کې د چالستان اوغښان کانال د جورپولو ترڅنګ، د «SNaPP۲» برنامې له لارې د هرات ولايت په انجيل، ګذری، کرخ او زنده جان ولسوالیو کې د ۱۵۰ میلیونه افغانیو په لګښت د ابولکولو ۱۳ شبکې پلي کړي دي. دغه راز د ملګرو ملتونو د خپرو او کرنيز ادارې «FAO» اپوند د ابولکولو د پروژي له لارې د رباط سنگي په ولسوالۍ کې

بدخسان کې د کرنیزو محسولاتو مدیریت د پروژو چارې ۷۰ سلنې بشپړ شوي دي

د بدخسان په ولايت کې د کرنیزو محسولاتو مدیریت د پروژو اړوند د ۱۶۲ پروژو رغښیز چارې نېړدي ۷۰ سلنې بشپړ شوي دي. په دغوا پلې کېدونکو پروژو کې د مېوو ۲۳ سارک سېږي خونې، د کچالو ۷۵ او د پیازو ۵۶ زبرمتونونه او د سبو او مېوو اته لمريز چوونکي دستګاوې وبشل شامل دي، چې د کرنې، اوبولگولو او مالداري وزارت له خوا د ۱۲۲ میليونه افغانیو په لګښت پلې کېږي. د دغوا پروژو لس سلنې لګښت برخمن شوی بنوال او بزگران ورکوي او ۹۰ سلنې لګښت یې د کرنې وزارت له خوا ورکول کېږي.

د بدخسان ولايت د کرنې، اوبولگولو او مالداري ریيس سیدمحی الدین وايی، چې ددي ولايت د بزگرانو او بنوالو اصلې غونښتی د مېوو سېږي خونې او د کرنیزو محسولاتو ساتني په پار زبرمتونونه جوروو او د کرنې وزارت د دغوا غونښتنو ته مثبت خواب ووی او د بدخسان په ولايت کې یې ۱۶۲ کرنیزو پروژو په لاره واچوو. هغه وویل، چې د بادو پروژو رغښیز چارې روانې دي او دېر زړ به یې چارې بشپړ او ګټې اخیستنې ته به وسپارل شي.

په همدي حال کې د بدخسان ولايت یوشمېر بنوال او بزگران د یادو پروژو له پلې کېدو خونې دي او وايی، چې تر دي ورندې د سروخونو او زبرمتونوند نه شتون له وجې اړو، چې خپل کرنیزو توکي په تېټه بېه خڅ کېږي.

له سروخونو یو برخمن شوی بنوال د کشم ولسوالۍ او سیدونکي حاجي دین محمد دی هغه وايی: «شپړ کاله مخکې د کرنې وزارت د بنوالۍ او مالداري ملي پروژو له خوا مورته په نېړدي ۵۰ جریبه ځمکه کې بن جور شوی، چې دېر یې منې دي. زه هرکال خه باندې ۸۰۰ منه منه حاصل اخلم، تر دي ورندې زما په ګلوبون دې لایت تول بزگران او بنوال له ګنو ستونزو سره مخ ول، زموږ مېوی به نه خرڅدل او که خرڅدل په تېټه بېه به خرڅدل. له نېکه مرغه سرکال د کرنې وزارت دې لایت د خلکو ستونزو ته رسبدنه وکړه، ماته هم د مېوی یو سړه خونې جوړوي، چې په بشپړدو سره به یې خپل محسولات په کې خوندي کرم او په مناسب وقت او مناسبې بېه به یې خڅ کرم». د بدخسان د بهارک ولسوالۍ او سیدونکي نازک میر هم وايی: «زه نېړدي ۵۰ جریبه بن لرم، تېر کال مې ۱۰ زه منه منې ترې لاسته راړو، دې لپاره چې مناسب بازار نه و زموږ ډېری محسولات خوساکېدل او مور له دغو منو خخه خه باندې درې زه منه منې خڅ کړل. تېر کال مومنه من په ۶۰ افغانی خڅ کړل، همدا منې بهر ته صادرېدل او د ژمي په موسم کې به ببا واردېدل او من په ۴۰۰ تر ۳۰۰ افغانی به یې پر مور خرڅول. خو سرکال د کرنې وزارت له خوا مورته سړي خونې جوړې، چې کولای شو خپل محسولات په کې خوندي کړو».

د بدخسان په ولايت کې د کرنې وزارت د بنوالۍ او مالداري ملي پروژي مسؤول هارون عثمانۍ وايی، چې له ۱۳ ام کال را په دې خوا په بدخسان کې دې پروژو له لارې اووه زه جریبه نوي بنونه جور او لس زه جریبه نور بنونه بیارګول شوی دي. هغه وویل: «په دې موده کې مور بنوالو ته د بنوالۍ عصری لارې چارې ور زده کړل، تر دې مخکې چې مور په بدخسان کې خپل چارې پیل کړو دې لایت بنوال په دودیزه توګه بنوالۍ کول او دېر کم حاصل یې تر لاسه کول». دې ګړۍ په بدخسان کې د ۳۶ زه متریک ټنونه شتون لري، چې حاصل یې ۳۶ زه متریک ټنونه رسېږي.

په همدي توګه د بدخسان په ولايت کې کچالو هم په پراخه کچه کړل کېږي. د فيض اباد او سیدونکي سید امان وايی، چې د کال شپړ جریبه کچالو او پیاز کري. هغه وايی: «شپړ جریبه ځمکه لرم، هرکال د خپل ځمکې دېر بېه کې کچالو او پیاز کرم، چې له بدې مرغه هرکال په دېر بېه خرڅيري. مور بې هرکل کوو، ځکه په دې مور ته د کچالو زبرمتون جوړې. مور بې هرکل کوو، ځکه په دې زبرمتون کې خپل محسولات ساتو او په مناسب وقت اونماښې بېه یې خرڅوو او بنې عاید تر لاسه کړو».

په همدي توګه په فيض اباد کې یوبل بزگ محظوظ الله وايی: «په تېرو کلونو کې مي په دو نېم جریبه ځمکه پیاز کړل، دې لپاره چې پیاز مې خوستانه شي، د کال په پای کې به مې من په ۳۲ افغانۍ خرڅول، تل به موتاوان کاوه، خوسر کال مخکې له دې چې زمور کړکله پیل شي، د کرنې وزارت راته د پیازو د یوه زبرمتون د جوړولو ژمنه وکړه او ما هم سرکال خلور جریبه پیاز وکړل. تېرکال مې له خپل ځمکې درې زه منه پیاز تر لاسه کړه خو سرکال، چې کله د زبرمتون رغښې چارې بشپړ شي خیل پیاز زبرمه کوم او په مناسبې بېه یې خرڅوم». د کرنیزو محسولاتو مدیریت په ادانه کې د پروژو په لاره اچول دې ترڅنګ، چې د بنوالو او بزگرانو عواید زیاتوو او د دو محسولات خوندي کوي، د سیمۍ او سیدونکو ته د کار زمینه هم برابره کړي ده.

د بدخسان په فيض اباد کې یو کارګر فضل الدین وايی: «د کرنې وزارت سره خونه جوړي، چې زه ده ختګران او پنځه نور کارکونکي، چې تول انه کسان دي په کې کار کوو. او خپل ورځني اړتیاوې ترې پوره کوو». سیده هوشنگ تېرکال د کارکونکي په پونځي خخه فارغ شوی دي او اوس په بدخسان کې سوپر وايړ او د دغوا پروژو له ډلي دیوی پروژو مسؤول دي. هغه وویل، د کرنې وزارت د دغوا پروژو په پلې کولوسره توانېدلې ده، چې باسواو او بې سوادو کسانو ته د کار زمینه برابره کړي.»

پیش رفت ۵۰ درصدی کار تطبیق ۲۷۹ پروژه زراعتی در فراه

را وقت رفع حاصل به قیمت ناچیز به بازار عرضه می کردیم، حال مجبور نمی شویم که انګور را در وقت حاصل فروش بکنیم، وقتی بازار سبک شد، باز در وقت مناسب انګور را به قیمت چند برابر به بازار عرضه کنیم. راهاندزای هزاران پروژه جدید زراعتی از طریق طرح مدیریت محسولات زراعتی، فرصت‌های کاری زیادی را نیز خلق کرده است. دوست محمد باشنده قریه چهارباغ لایت فراه که در یکی از این کشممش خانه‌ها کار می کند، می گوید: «دو هفته شد که در این پروژه کار می کنیم، همراهم شش نفر دیگر کار می کنند، خودم یک هزار افغانی روزانه پول می گیرم و کارگران ۳۵۰ افغانی می گیرند. ان شاء الله تا یک ماه دیگر این پروژه را تکمیل می کنیم.» در فراه هزاران جریب زمین باغ انګور توسط مردم و ریاست زراعت ساخته شده است. حاصل باغ‌های فراه سالانه به ۱۱۵ هزار و ۷۰۰ متریک ټن می رسد. همچنان مساحت باغ‌های انګور فراه به هفت هزار و ۵۰۰ هکتار می رسد. بیشترین باغ‌های انګور فراه در ولسوالۍ های پشت‌رود، خاک سفید، بالابلوک و مرکز فراه قرار دارد. کشممش خانه‌ها هم بیشتر در این ولسوالۍ ها ساخته می شود.

این پروژه‌ها از طریق طرح مدیریت محسولات زراعتی در این ولايت راهاندزای شده، حدود ۵۰ درصد به پیش رفته و به زودی به پایان خواهد رسید.

این پروژه‌های جدید شامل ساخت ۵۳ کشممش خانه و ۲۲۶ ذخیره‌گاه پیاز می شود. هزینه‌ی ساخت این کشممش خانه‌ها و ذخیره‌گاه‌های پیاز به ۱۲۲ میلیون افغانی می رسد. ۱۰ درصد این هزینه توسط وزارت زراعت، آبیاری و مالداری پرداخته می شود.

عبدالمنان متین ریيس زراعت فراه، در باره پیش رفت کاری این پروژه‌ها می گوید: «در کل در ولايت فراه ۲۷۹ پروژه از مدیریت محسولات زراعتی داریم که کارش جریان دارد. کار این پروژه‌ها در مراحل مختلف قرار دارد و در هفته‌های نزدیک تکمیل می شود.»

آقای متین می افزاید که در گذشته تاکداران و تولیدکننده‌گان پیاز به دلیل نداشتند کشممش خانه و ذخیره‌گاه، با مشکلات زیادی مواجه بودند، اما با تکمیل این پروژه‌های جدید، بخشی از مشکلات رفع شده و عواید تولیدکننده‌گان بالا خواهد رفت. او گفت، محسولات انګور و پیاز پس از این با کیفیت بهتر و قیمت مناسب‌تر به بازار عرضه خواهد شد.

در همین حال، باغداران و دهقانان فراه، از راهاندزای این پروژه‌ها استقبال کرده می گویند که پس از این محسولات شان را درستتر مدیریت خواهند کرد. منیب الرحمن باشنده قریه غلام صدیق خان در مرکز فراه می گوید: «برای خانواده‌ی ما کشممش خانه ساخته شده، حدود ۶۰ درصد کار آن تکمیل شده، سالهای پیش تر انګور را به قیمت ارزان فروش می کردیم، حال سهولت می شود برای باغداران، انګور را به کشممش تبدیل می کنیم، اقتصاد ما هم بلند می رود، برای مردم هم زمینه کار مساعد شده است. سابق انګور را به شکل ابتدایی روی فرش، تار و در سر خاک کشممش می ساختیم، یا هم انګور

کندهار کې د مرخېریو د کرکبلي دودولو

ولایتونو کې هم د مرخېری د کرکبلي دودولو مخکې په هڅې کوي؛ د کرنې، اوبولگولو او مالداري ریاست وايی، چې په خوا د مرخېریو د پالنی لسګونه مرکزونه جور شوی دي. د دغوا مرکزونو د خوپلو مخکې د مېرمنه او بوزلو کورکېلې ترسره شوې ده، چې پایله می ډېر نه او مثبته ده. د کندهار د کرنې، اوبولگولو او مالداري ریاست چارواکې وايی، د مرخېریو د پار هلې څلې رواړۍ دي. په دې ولایت کې د لوړۍ خل لپاره په توافقی پول د مرخېریو کورکېلې ترسره شوې ده، چې پایله می ډېر نه او مثبته ده. د کندهار د کرنې ریاست چارواکې وايی، د مرخېریو ازښت ته په کتو غواړې، چې په دې ولایت کې د مرخېریو کورکېلې ترویج کړي، چې له یوې خوا د کونکارو نه بدلیله ته اندازه معلومه نه ده خو په سیمه بیزو بازارونو کې د یوه کیلو گرام مرخېری بېه له ۲۵۰ تر ۳۰۰ افغانیو پوری رسېږي او په بهر کې بیا یو کیلو گرام مرخېری تر ۱۴۰ دالره پوری هم خرڅوې. د کرنې، اوبولگولو او مالداري وزارت د کندهار ترڅنګ په نورو

صحراءگرایی چیست و چرا در حال افزایش است؟

سید آیت‌الله صادقی

متخصص تنظیم چراگاهها و سرپرست آمریت کنترل و جلوگیری از توسعه صحراء

میان نقش مردم محلی را نیز در صحراءگرایی و استفاده از دانش بومی برای حفاظت و جلوگیری از تخریب زمین نباید نادیده گرفته شود. مواردی که در بالاتر ذکر شده، اگر به صورت درست منظم و مدیریت گردد، می‌تواند تا اندازه‌ای موثر واقع شود.

اما موضوع اصلی این است که چگونه این وضعیت را کنترل کنیم. ممکن است اکوسیستم جنگلی و چراگاهها تغییر کند، مثلاً برخی از گیاهان و بوته‌ها نابود شوند و گونه‌های دیگری جایگزین آن‌ها شوند. بنا بر این در بحث صحراءگرایی باید این حساسیت را داشته باشیم که ممکن است برای کل کشور پیش بیاید نه فقط در نواحی خشک و نیمه‌خشک.

در زمان حاضر عوامل طبیعی، آنچنان نقشی در صحراءگرایی ندارند، البته خشکسالی‌هایی که به وقوع می‌پیوندد، صحراءگرایی را تشدید می‌کند، ولی در کشور ما عوامل انسانی است که بیشتر باعث صحراءگرایی می‌شود و شاید مهم‌ترینش افزایش جمعیت باشد.

من معتقدم که در ۳۰-۲۰ سال پیش این جمعیت را نداشتیم، بینیید جمعیت ما در ۴۰ سال پیش چقدر بوده و فعلاً چقدر است؟ فشار جمعیت هم مخصوصاً جمعیت روسی‌ای روی زمین است. اجزاء بدھید مثل ملماً تری در انتقال ریگ‌های روان به ساحتاً قبلًا حاصل خیز نقش دارد.

صحراءگرایی را شدت بخشد.

خشکسالی نیز مانند قطع جنگل‌ها در فرسایش خاک و صحراءگرایی نقش بسزایی دارد. مردم می‌توانند نباتات، بنه‌ها و درختچه‌های زیادی را جمع‌آوری و نابود کنند و خاک دیگر نمی‌تواند در جای خودش باقی بماند. بادهای تند مخصوصاً در ساحتاً شمال و غرب کشور نیز در انتقال ریگ‌های روان به ساحتاً قبلًا حاصل خیز نقش دارد.

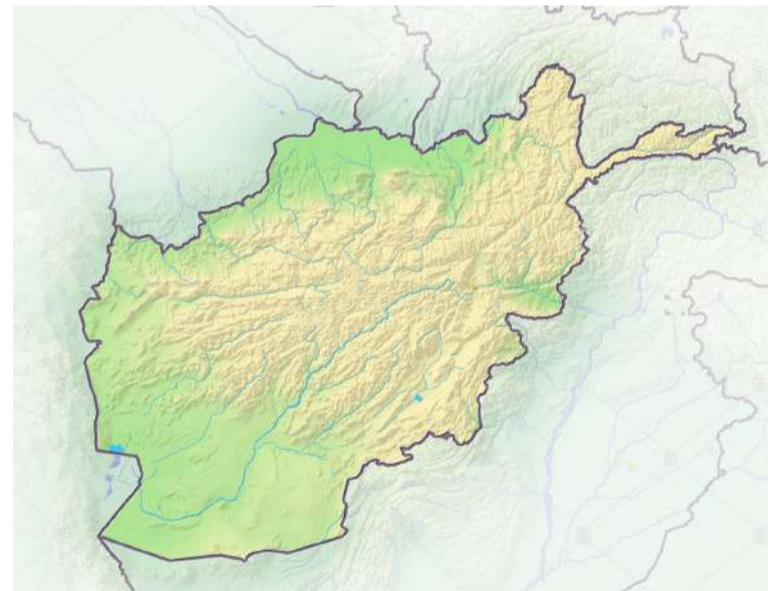
پی‌آمدهای صحراءگرایی:

پیش‌روی صحراءها زنده‌گی بیش از ۲۵۰ میلیون نفر را در سراسر جهان مستقیماً تحت تأثیر قرار داده است. صحراءگرایی منجر به گسترش فقر در مناطق مختلف می‌شود. نابودی پوشش گیاهی جنگل‌ها و چراگاهها و بی‌دفاع گذاشتن خاک در مواجهه با سیلاب و باد، منجر به افزایش شدید فرسایش آبی و بادی می‌شود. سیل‌های مخرب و طوفان‌های شدید، حاصل شیوه‌های نادرست بهره‌برداری از طبیعت است که بی‌آمدهای ناگوار دارد.

پیش‌تعییرات قابل توجهی داشته است و حقیقتاً از لحظه تأمین آب و برق و امکانات مشابه با قبل قابل مقایسه نیست، ولی آیا در همین مناطق صحراءگرایی نسبت به قبل کمتر شده است؟ ۳۰-۲۰ سال قبل، روسی‌ای که ۲۰ یا ۳۰ خانوار جمعیت داشت اکنون چند برابر شده است، مسلماً این تعداد افراد در روستا به زراعت یا مالداری مصروف هستند از طرفی برای کشاورزی در مناطق صحرایی زمین و آب محدود است. به این اساس و بدون توجه به امکانات سفره‌ی آب زیرزمینی، اقدام به حفر چاه عمیق می‌کنیم، آب پمپاژ می‌شود، با پمپاژ بی‌رویه‌ی آب علاوه بر آن که سطح آب زیرزمینی پایین می‌رود، تعادل هایدرو استاتیک بین آب شور و آب شیرین برهم می‌خورد. آب شیرین که پمپاژ شد، آب شور زیر زمین به طرف سفره‌ی آب شیرین هجوم می‌آورد و در پمپاژهای بعدی آهسته، آهسته آب، شور می‌شود. آب شور که بالا آمد در سطح زمین خاک را شور می‌کند، خاک که شور شد محصول کم می‌شود و کیفیت محصول که پایین آمد، زمین هم جوار و جدید به زیر کشته می‌رود و این روند ادامه می‌یابد، تا وقتی که به خود می‌آیم و در زیرزمین سطح سفره‌ی آب آنچنان افت کرده که باید چاه را کف‌شکنی کنیم. ولی مطمین نیستم که کار به همین جا ختم شود.

با در نظر داشت گفتار فوق، معتقد هستم، وقتی که زمینه اشتغال پایدار و درآمد برای روسی‌ایان فراهم کنیم که روسی‌ایان بتوانند مهاجرت‌ها، فقر و بی‌کاری را کاهش بدene و زمینه‌ی انکشاف متوازن زراعت و منابع طبیعی، رشد اقتصاد جوامع روسی‌ای، و ثبات اجتماعی را در جامعه تمامی کنند، باورمند هستم از گسترش صحراءگرایی در کشور تا اندازه‌ای جلوگیری کرده‌ایم.

مفیدیت‌های مقابله با صحراءگرایی:

به اساس گفتار فوق جلوگیری از سیلاب‌ها، فرسایش و تخریب خاک، تهییه زیستگاه حیات وحش، ایجاد فضای سبز جهت کاهش گازهای گلخانه‌ای، حفظ منبع ژئوتکنیکی، حفظ تنوع بیولوژیکی، تقویت زنجیره غذایی، تقویت و حفاظت آب و خاک، تفریح و ارزش سیاحتی، ایکولوژیکی و فراهم‌آوری زمینه‌ی ایکوتوریسم، ایجاد فضای سبز و گوارا، منبع درآمد و اشتغال افزایی برای روسی‌ایان، کاهش دهنده اثرات منفی تغییر اقلیم از جمله فواید است که در صورت مدیریت بهتر گردد، نتیجه‌ی فناوت‌بخش جهت مقابله با صحراءگرایی به دنبال خواهد داشت.

راه کارهای جلوگیری از گسترش صحراءگرایی در کشور

باور من این است روش‌های تأمین انرژی در مناطق مستعد صحراءگرایی، بهبود وضعیت معیشت اقتصادی ساکنان صحراء، کنترل جمعیت، استفاده از فناوری‌های نوین و مناسب برای کشاورزی در صحراء، حفاظت از آب و خاک، توسعه آبیاری‌های مصنوعی، افزایش تولید کشاورزی و بلند بردن سطح زمده‌گی روسی‌ایان، ایجاد اشتغال برای روسی‌ایان در پخش کشاورزی و مالداری، حصارکشی‌های سنگی، غرس نهال‌های مقاوم به خشکی کنترل فرسایش و توسعه کشت للمی است که در این

صحراءگرایی (Desertification) پدیده‌ای است که در اثر عمل کرد نادرست انسان در طبیعت و یا یکی از شیوه‌های تخریب خاک در مناطق خشک، نیمه‌خشک و کم‌رطوبت و بر اثر عوامل مختلف از جمله تغییر آب و هوا و فعالیت‌های انسانی اتفاق می‌افتد.

در سطح جهان بیش از ۱۰۰ کشور در اثر صحراءگرایی یا توسعه‌ی صحراءها در مرحله آسیب‌پذیری قرار دارند. طبق گفته‌های برنامه‌ی محیط زیست ملل متحده، تخریب زمین یک بر سوم سطح زمین را متاثر و زنده‌گی یک میلیارد انسان را به خطر مواجه ساخته است. صحراءگرایی پدیده‌ای است که جسم سیاره ما را برهنه می‌سازد.

سازمان ملل بیش از سه دهه است که تلاش می‌کند با کنوانسیون مقابله با صحراءگرایی، مانع افزایش صحراء در جهان شود و بر اوضاع شار می‌آورد که هر کدام برنامه‌ای تحت عنوان «اقدام ملی مقابله با صحراءگرایی» داشته باشد. یعنی هر دولتی باید موظف باشد برنامه‌های توسعه‌ای خودش را به نحوی مدیریت کند که اجرای آن‌ها منجر به افزایش نرخ صحراءگرایی در کشور نشود. هدف سازمان ملل سروسامان دادن به روند مهار صحراءگرایی است.

در این جای شک نیست دو عامل مهم (طبیعی و انسانی) در توسعه‌ی صحراءها نقش دارد. عوامل انسانی شامل کشاورزی‌های ناپایدار، استفاده بیش از حد از آب‌های زیرزمینی، شور و قلوي شدن خاک، چرای بیش از حد حیوانات، فشار زیاد بر جنگل‌ها و چراگاهها که موجب می‌شود فعالیت‌های انسانی نقش تشدید‌کننده را در روند صحراءگرایی ایفا کند.

هم‌چنان مسأله دیگر بحث تغییرات اقلیمی است که در جهان شاهد نمی‌باشد، بسیاری از کشورها را تحت تاثیر قرار داده است. این افزایش درجه‌ی حرارت باعث می‌شود، تبخر آب بیشتری داشته باشیم، از طرفی دیگر بارندگی‌ها هم کاهش یافته و یا نامنظم شده است، بنا بر این عوامل انسانی و طبیعی با هم موجب شده‌اند تا فشار بیشتری بر اکوسیستم وارد شود.

باور من این است سالانه این وضعیت به نقطه‌های دیگر کشیده شده است و بخشهای زیادی از کشورمان در معرض صحراءگرایی شدن قرار گیرد.

صحراءگرایی چگونه توسعه پیدا می‌کند؟ موارد مهم از قبیل استفاده نادرست از زمین‌های زراعتی، استفاده زیاد از کود و سموم کیمیایی، شخم اراضی در جهت شیب، بهره‌برداری بی‌رویه از سفره‌های آب زیرزمینی که منجر به شوری آب و در نهایت شوری خاک می‌شود، چرای مفرط و استفاده بیش از حد از چراگاهها، استفاده بی‌رویه از جنگل و قطع جنگل‌ها، بدل کردن چراگاهها به زمین‌های زراعتی، تغییرات اقلیمی اگر به شکل درست مدیریت نگردد، می‌تواند

چرا درختان را حفاظت کنیم؟

سید فیض الله
فارغ‌زراعت

۱۲- تفریجگاه انسانها:

توسعه فضای سبز شهری در جهت کاهش آلودگی‌های کیمیاواری هوای شهرها در کنار عواملی همچون ایجاد منابع گذران اوقات فراغت برای شهروندان از جمله ضروریات زنده‌گی شهرنشینی می‌باشد. فضای سبز عامل مهمی در جلوگیری از آلودگی‌های مختلف نظیر آلودگی هوای آلودگی‌های صوتی، تقلیل دما، افزایش رطوبت نسبی و جذب گرد و غبار می‌شود و یکی از مهمترین اثرات فضای سبز درون شهرها باعث شده تا زنده‌گی کردن در جامعه شهری و صنعتی شده را برای انسان قابل تحمل کند.

نقش فضای سبز در تقلیل دما، افزایش رطوبت نسبی و جذب گرد و غبار: فضای سبز درختی با توجه به وسعت سطح برگی خود نسبت به سایر اشکال گیاهی می‌تواند از طریق تعریق سبب افزایش رطوبت نسبی، کاهش دما و تلطیف هوای گردد. نهال‌ها دما را کاهش داده، هوای را به حرکت و جریان و امدادارند و از خشکی هوا جلوگیری می‌کنند. همچنان که می‌دانیم فضای سبز به عنوان بخش جاندار ساخت کالبدی شهر از عملکردها و بازدهی مختلف برخوردار است. اما بهترین بازدهی آن بهبود شرایط محیط زیست، کاهش آلودگی هوای تأثیر مثبت بر چرخه آب در محیط زیست و افزایش کیفیت آب‌های زیرزمینی است. افزایش نفوذپذیری خاک و کاهش آلودگی صوتی را باید بر این فهرست افزود.

۱۳- تأثیر در تعديل آب و هوای یک منطقه:
وجود رستنی‌ها و به خصوص جنگل در تعديل حرارت محیط مؤثر است و حرارت فصلی و روزانه سطح زمین را معادل می‌کند و باعث اعتدال آب و هوای می‌شود زیرا در تابستان قسمتی از انرژی حرارتی خورشید را جذب نموده و باعث تقلیل حرارت زمین می‌گردد و در زمستان به منزله روپوشی برای آن به شمار رفته و مانع از دست دادن حرارت آن می‌گردد.

۱۴- تأثیر در تلطیف هوای:
به طور کلی گیاهان سبز در نتیجه عمل کاربن‌گیری مرتب‌آغاز کاربنیک هوا را که در اثر تنفس موجودات زنده و فعل و انفعالات کیمیاواری و آلودگی‌های محیط زیست وارد هوا می‌شوند جذب نموده و گاز اکسیجن را که یک ماده حیاتی برای موجودات زنده به شمار می‌رود، پس می‌دهند. در مجموع حدود ۶۰ درصد از اکسیجن مصرفی به وسیله فضای سبز تأمین می‌شود؛ از این رو تلطیف هوای تأمین اکسیجن مورد نیاز جانداران از فواید مهم جنگل و فضای سبز است.

۱۵- نظم‌دهی گردش آب:
جنگل با افزایش رطوبت هوای جذب باران، نفوذ آب در خاک و انجام نقش مادر برای چشممه‌ها و رودخانه‌ها و نیز استفاده نهال‌ها از آب‌های زیرزمینی، نقش مهمی در نظم‌دهی گردش آب در طبیعت بازی می‌کند.

درخت یکی از زیباترین مظاهر طبیعت است. همچنان نماد آبادانی و شاخص سبزی و خرمی و مظهر زنده‌گی و باعث تلطیف هوای موجب آسایش و رفاه مردم و صفا و پاکی طبیعت می‌باشد.

فواید درخت و نهال‌شانی برای پی بردن به اهمیت درخت و نهال‌شانی و نقش آن‌ها در حفظ طبیعت و زنده‌گی انسان، تعدادی از فواید آن را برای شما بیان می‌کنیم:

۱- زیباکننده طبیعت

طبیعت بدون درخت، ناموزون و رشت می‌گردد. وجود جنگل و درخت در صحنه طبیعت و زنده‌گی انسان، باعث زیبایی، شادی، سبزی، آسایش، رفاه، صفا، پاکی و طراوت می‌شود.

۲- مایه حیات انسان و حیوان

نهال‌ها نبض زمین هستند و مایه حیات انسان و حیوان و حتی بعضی از گیاهان، زیرا نهال‌ها با جذب گازهای سمی از جمله کاربن‌دای اکساید و تولید اکسیجن که یکی از اساسی ترین نیازهای حیات انسان و حیوان است، باعث دوام حیات انسان و سلامت چرخه طبیعت می‌شوند. کمبود نهال‌ها و تخریب و نابودی جنگل‌ها به ویژه در این عصر دود و زنده‌گی ماشینی، موجب انقرض نسل انسان و حیوان خواهد شد.

۳- تامین تغذیه حیوانات

برگ و شاخه‌های نهال‌ها بخش مهمی از تغذیه حیوان و گاه انسان را فراهم می‌سازند و در تولید گوشت مصرفی انسان (با تغذیه حیوان‌ها از گیاهان) نقش اولیه را دارند.

۴- استفاده در صنایع چوب‌بری

چوب نهال‌ها در صنایع چوب‌بری و تامین بخش مهمی از وسایل مورد نیاز زنده‌گی انسان نقش اساسی دارند.

۵- جلوگیری از فرسایش خاک

نهال‌ها می‌توانند در هنگام سیل نقش مهمی داشته باشند. و مفید زمین در هنگام سیل نقش مهمی داشته باشد.

۶- معتقد کردن آب و هوای

نهال‌ها در تعییر و تبدیل آب و هوای اعتدال آن نقش به سزاپی دارند. تشکیل جنگل و توسعه آن، نه تنها تاثیر اساسی در روند آب و هوای دارد، بلکه در حشر و نشر پرندگان، چرندگان و دیگر حیوانات اهلی و وحشی و نهایتاً تعادل در چرخه طبیعت نقش ارزشمندی دارد.

۷- موثر در رشد گیاهان

ساخه و ریشه‌ی نهال‌ها، در حفظ و رشد گیاهانی که نمی‌توانند ریشه‌ی خودشان را برای جذب آب به اعماق زمین بفرستند و یا طاقت تحمل تابش مستقیم نور شده است.

حاصلات انگور در هرات، فاریاب و قندهار افزایش یافته است

کیمی محمد تمیم صدیقی

آن را به بازارهای محلی به فروش می‌رسانم». پرون در حدود ۷۵ هزار هکتار زمین‌های زراعتی دارد که انگور، توت، گندم، کچالو، جواری و لوپیا از حاصلات مهم آن می‌باشد. همچنان توت و انگور پرون از شهرت خاص برخوردار است.

سبزی‌های مختلف در مناطق مرکزی این ولایت کاشته می‌شود که یک‌تعداد آن برای فروش به بازارهای کابل عرضه می‌شود. بیشتر باشندگان ولسوالی‌های سرخ پارسا، شیخ علی، سیاه گرد، شینوار و کوه صافی مالدار می‌باشند.

یک تعداد زنان در ولسوالی‌های جبل السراج، سالنگ، سیدخیل، بگرام و

شهر چاربکار مصروف رب‌سازی از بادنجان رومنی و تولید آچار می‌باشند.

همچنین قدوس بک تن از باغداران ولسوالی بگرامی و لایت پرون است.

وی می‌گوید: «شکر حاصلات انگور ما خوب است. سالانه از طریق فروش

کشمش درآمد».

در عین حال بخشی از باغداران از وضعیتی که سیلاخ خلق کرده و منجر

به کاهش حاصلات تاکهای آنان شده، شکایت دارند.

از ارش اقتصادی انگور برای افغانستان

در کل، مسوولان در وزارت زراعت، آبیاری و مالداری می‌گویند که امسال

میزان تولید انگور در سراسر کشور به ۹۸۰ هزار متریک تن می‌رسد و

باغهای انگور در حدود ۹۰ هزار هکتار زمین را دربر می‌گیرد. از این درک

سالانه افغانستان در حدود ۱۸۸ میلیون دلار امریکایی درآمد می‌کند.

بیشترین انگور در کشور در ولایت‌های هرات، پرون، قندهار، کابل،

غزنی، کاپیسا، بلخ، جوزجان، فاریاب، کندز، پکتیکا و پکتیکا رشد و تولید

می‌شود و دهه‌ها هزار خانواده با مشغولیت در بخش انگوربروری، امور

معیشت می‌کنند و درآمد دارند.

همچنان در سال روان، وزارت زراعت به منظور رشد و معیاری‌سازی تولید

کشمش و مدیریت این محصول، هزاران کشمش‌خانه را در ولایت‌های

مختلف برای باغداران ایجاد کرده است که کار اکثر آن‌ها تکمیل شده

است.

کشمش معیاری در بازارهای جهانی ارزش فوق العاده‌ای دارد.

انگور را بشناسیم

انگور از شمار محصولات عمده‌ی زراعتی افغانستان است که در اکثر

ولایت‌های کشور رشد می‌کند و حاصل خوب می‌دهد. بیشترین

انگور در ولایت‌های قندهار، کابل، هرات، غزنی، کاپیسا، بلخ، جوزجان،

فاریاب، کندز، پکتیکا، پکتیکا و پرون رشد می‌کند و حاصل می‌دهد.

خوش‌نامترین انگورهایی که در بازارهای داخلی و خارجی شهرت دارند،

عبارت از کشمشی گردک، کشمکش شندوختانی، طایفی، حسینی و آیهاند

در این ولایت در حدود ۲۷۳ هزار و ۶۰ متریک تن می‌رسد و در حدود

۲۰ هزار و ۵۰۰ هکتار باغهای انگور در این ولایت احداث شده است.

در قندهار بیشترین انگور در ولسوالی‌های پنجوایی، زری، دامان، دند،

ارغندا، معروف، خاکریز، میوند، بولک، ارغستان، نیش و مرکز تولید

می‌شود و دارای کیفیت عالی و مزه خاص برخوردار است. از جمله انواع

مختلف انگور در این ولایت (توران، ایته و شندوختانی) از شهرت خاص

برخوردار اند.

قندهار از ولایت‌های درجه اول کشور شمرده می‌شود که در شمال با

ازگان در جنوب با خط دیورند و بلوچستان، در شرق با ولایت زابل و در

غرب با ولایت هلمند هم‌مرحد می‌باشد.

پرون: کاهش ۲۵ درصدی حاصل انگور

ریاست زراعت، آبیاری و مالداری ولایت پرون از کاهش ۲۵ درصدی

حاصلات انگور در این ولایت خبر می‌دهد.

عبدالوهاب خیرزاد ریس زراعت، آبیاری و مالداری ولایت پرون در

مورد کاهش حاصلات انگور می‌گوید: «متاسفانه امسال باغداران ولایت

پرون نسبت سیلاخ‌های شدید و ریزش باران و زاله تنوانته‌اند مانند

سال‌های قبل حاصلات خوب از تاکهای انگورشان به دست بیاورند».

اقای خیرزاد در ادامه افزود که ساحات کشت و رشد باغهای انگور در

لایت پرون به شش هزار و ۵۷۵ هکتار زمین می‌رسد. که حاصلات

انگور امسال ولایت پرون به ۵۷ هزار متریک تن می‌رسد.

در عین حال شماری از باغداران ولایت پرون از فاسد شدن میوه‌های

شان در این ولایت ابراز ناراضیتی می‌کنند.

غلام‌حضرت، یک تن از باغداران ولسوالی چاربکار ولایت پرون است.

او می‌گوید که حاصلات انگور ولایت پرون همه ساله زیاد بوده،

بدبختانه امسال با حوادث طبیعی ناشی از باران و زاله و سیلاخ‌های

شدید آسیب فراوان به باغداران رسانیده است، من ۱۰ جریب باغ انگور

دارم، قسمت بزرگ آن را به کشمش تبدیل می‌کنم و یک قسمت دیگر

با علت پوسیده‌گی انگور می‌گردد.

حالات زاده آن را سیر ۲۵۰ افغانی در بازار محلی می‌فروشیم و زمانی که آن را به کشمش بدل کردیم هر سیر آن از ۷۰۰ افغانی تا یک هزار

افغانی به فروش می‌رسد».

در ولایت فاریاب در ولسوالی‌های قیصار، المار، خواجه‌سیزپوش، شیرین‌تکاب، پشتون‌کوت، دولت‌آباد و مرکز فاریاب شهر میمنه،

تاکستان‌های انگور وجود دارد، اما بیشترین تاکستان‌ها در

ولسوالی‌های قیصار و شرین تکاب موقعیت دارد.

به گفته‌ی دهقانان ولایت فاریاب انگور کشمکشی سیاه ولسوالی قیصار

ولایت فاریاب دارای کیفیت و شهرت خاصی است که هم تازه و هم

کشمش آن خردیدار فراوان دارد.

اسماعیل یک تن از دهقانان قریه بلوج ولسوالی پشتون کوت می‌گوید:

«در چهار جریب زمین ۴۰۰ بته تاک دارم که امسال تاکهایم سر حاصل آمده که خوش‌بختانه حاصل خوبی دارد و تنها مشکل که امسال ایجاد شد، سرده هوا بود اگر نه حاصلات از این بیشتر

هم می‌شد سال‌های قبل چون کشمش خانه ندادشیم مجبر بودیم

انگورمان را به قیمت پایین بفروشیم و یا هم بگذاریم فاسد شود، خدا را شکر که امسال از طریق وزارت زراعت برای ما یک کشمکش خانه

ساخته می‌شود و می‌توانیم هم کشمکش معیاری تولید کنیم و هم

درآمد خوب داشته باشیم».

خدماتی که وزارت زراعت برای باغداران و پرورش‌دهنده‌گان انگور ارایه می‌کند، ادامه‌دار است. چنان که ریس زراعت فاریاب می‌گوید: «در

طی سال‌های اخیر بیشتر از ۷۳ هکتار باغ جدید انگور در ولایت

فاریاب توسط وزارت زراعت ساخته شده است و برنامه داریم تا برای

ترویج بیشتر انگور در فاریاب، ساخه باغهای انگور را تا به ۲۰ هزار

هکتار برسانیم و همچنان در تلاش هستیم که سیستم چیله‌ای را

بیشتر ترویج کنیم».

انگور از شمار محصولات عمده‌ی زراعتی افغانستان است که در بیشتر

ولایت‌های کشور رشد می‌کند و حاصل خوب نیز می‌دهد.

انگور قندهار؛ افزایش ۱۰ درصدی

انگور کی که از محصولات عمده‌ی ولایت قندهار است و در کنار انگور

میوه‌های اتار، انجیر، شفتالو، زدالو نیز از شهرت خاص برخوردار

می‌باشد.

ریاست زراعت، آبیاری و مالداری ولایت قندهار از افزایش ۱۰ درصدی

حاصلات انگور در این ولایت خبر می‌دهد.

مسوولان در ریاست زراعت قندهار می‌گویند که امسال حاصلات انگور

در این ولایت در حدود ۲۷۳ هزار و ۶۰ متریک تن می‌رسد و در حدود

۲۰ هزار و ۵۰۰ هکتار باغهای انگور در این ولایت احداث شده است.

در قندهار بیشترین انگور در ولسوالی‌های پنجوایی، زری، دامان، دند،

ارغندا، معروف، خاکریز، میوند، بولک، ارغستان، نیش و مرکز تولید

می‌شود و دارای کیفیت عالی و مزه خاص برخوردار است. از جمله انواع

مختلف انگور در این ولایت (توران، ایته و شندوختانی) از شهرت خاص

برخوردار اند.

قندهار از ولایت‌های درجه اول کشور شمرده می‌شود که در شمال با

ازگان در جنوب با خط دیورند و بلوچستان، در شرق با ولایت زابل و در

غرب با ولایت هلمند هم‌مرحد می‌باشد.

پیشون: کاهش ۲۵ درصدی حاصل انگور

ریاست زراعت، آبیاری و مالداری ولایت پرون از کاهش ۲۵ درصدی

حاصلات انگور در این ولایت خبر می‌دهد.

عبدالوهاب خیرزاد ریس زراعت، آبیاری و مالداری ولایت پرون در

پرون نسبت سیلاخ‌های شدید و ریزش باران و زاله تنوانته‌اند مانند

سال‌های قبل حاصلات خوب از تاکهای انگورشان به دست بیاورند».

اقای خیرزاد در ادامه افزود که ساحات کشت و رشد باغهای انگور در

لایت پرون به شش هزار و ۵۷۵ هکتار زمین می‌رسد. که حاصلات

انگور امسال ولایت پرون به ۵۷ هزار متریک تن می‌رسد.

در عین حال شماری از باغداران ولایت پرون از فاسد شدن میوه‌های

شان در این ولایت ابراز ناراضیتی می‌کنند.

غلام‌حضرت، یک تن از باغداران ولسوالی چاربکار ولایت پرون است.

او می‌گوید که حاصلات انگور ولایت پرون همه ساله زیاد بوده،

بدبختانه امسال با حوادث طبیعی ناشی از باران و زاله و سیلاخ‌های

شدید آسیب فراوان به باغداران رسانیده است. من ۱۰ جریب باغ انگور

دارم، قسمت بزرگ آن را به کشمش تبدیل می‌ک

د لوگر د پیازو غوره حاصلات؛ سې يې حاصلات نړۍ ۳۷ زره ټنو ته رسپري

نورالله پتمن

لوگر یو کرنیز ولاست دی، چې ۸۰ سلنډ اوسيډونکي یې د کرنې او مالداري له لارې دخیل ژوند لګښتونه پوره کوي. خمکوال او بزگر هر کال په دي ولاست کې له خه باندي ۵۱ زره او ۵۰۰ جريبه اوبيزې او ۳۴۳ زره او ۳۰۰ جريبه للمي خمکي خخه په زرگونه ټنه کرنیز حاصلات راتولوي. په لوگر کې هر کال په زرگونه ټنه پیاز، کچالو، غنم، جوار، لوبيا، وربشي، روميان، دول دول سابه او نور کېږي، چې په لوگر سرپېر کابل، پکتيا او خوسته ولايتونو ته هم صادرېږي. خو په دغۇ کرنیزو توکو کې پیاز د لوگر ولاست د بزگران توپاره بنه عايد لرونکي محصول شمبېرل کېږي. له همدي امله یاد ولايت د پیازو د سترو تولیدونکو ولايتونو په دله کې شمبېرل کېږي. روان کال د لوگر بزگران په یو زړ او ۱۶۰ هكتاره خمکه کې پیاز کړي دي، چې له دغۇ کروندو خخه به ۳۶ زره او ۵۴۰ متریک ټنه پیاز لاسته راشي. د لوگر ولاست اقليم د پیازو کړکېلې پاره ډېره مناسبه ده او پدي وروستيو کلونو کې ددي ولاست د پیازو کړکېلې کې د پام وړ زياتولي راغلي. مناسبه آب وهوا، د اصلاح شويو تخمنو وېش او پېژندنه، د نباتي ناروغيو او افتونو کنټرول او د کرنې ریاست له خوا بزگرانو ته لازمي سلا مشوري ورکول په دې ولاست کې د پیازو د تولیداتو د زياتولي مهم لاملونه دی.

د لوگر د کرنې ریيس عبدالله تسل وايی: «د لوگر د پیازو سرني حاصلات بنه دي، سې يې بازار هم شه دی بزگران خپل پیاز په مناسبه بېه خڅوی. که خه هم د تېر کال په پرتله په دې ولاست کې د پیازو د کروندو کچه تېقه ده، خود پیازو د تولید په کچه کې د پام ور بدلون نه تر سترګو کېږي». بناغلي تسل وویل، چې تېر کال د لوگر ولاست په یو زړ او ۲۰۰ هكتاره خمکه په کړي دی. د لوگر د کرنې ریيس عبدالله تسل وايی: «د لوگر د پیازو سرني پیاز کړل شوي وه، چې د حاصلاتو کچه یې ۳۷ زره او ۸۰۰ د پیازو د کروندو کچه تېقه ده، خود پیازو د تولید هکتاره خمکه پیاز کړل شوي، چې تر لاسه شوي محصول به یې ۳۶ زړ او ۵۴۰ ټنه وي. د لوگر د کرنې ریيس وویل: «په تېرو د لوگر د محمدائي ولسوالي د سنګرڅېل دکلي یو تن بزگ سیدمحمد ساري دي او دېر پرېدونکي لري. حاجي کشمیر وايی، چې د افغانستان د پیازو د کړکېلې په هکله پوهاوی ورکول هغه موضوعات دي، چې د هکتاره خمکه پیاز کړل شوي، چې تر لاسه شوي محصول به یې د پیازو د کړکېلې دېره چې د پیازو د کړکېلې ده کړي. په کړي د پیازو د کړکېلې دېره چې د پیازو د کړکېلې ده هم رسړه بنه شوي. د هغه یې د پیازو حاصلات بنه وونو عواید یې هم رسړه بنه شوي. د هغه په خبره د نورو کلونو په پرتله سېرکال د پیازو بېه هم بنه ده، خو هغه د پیازو د کروندو سترونونه ته په کتو ددي ولاست د پیازو کرونډګرو لپاره د پیازو ۱۵۰ زېرمتونونه جوړوي، چې رغښې چارې یې د بشپړې ده درېشل کې دي. د پیازو پېړ-پلور په پار مناسب مارکېت غواړي او له حکومته غواړي، چې د پیازو پېړ-پلور په پار مناسب مارکېت ایجاد شي او د پیازو محصولاتو ته بازار موندنه ووشي. د لوگر د کرنې، اوپولګولو او مالداري ریيس عبدالله تسل وايی د لوگر د کرنې، اوپولګولو او مالداري ریاست کارکوونکي په تولو د هېسود په خپل د کړي.

ننګههار کې د ليمو ۱۵ جريبه نويښونه جوړ شوي دي

د کرنې وزارت د بنوالي خنځيري ارزښت د ودي سکټوري پروژي چارواکي وايی، چې په دغۇ بنونو کې د ليمو دوه زره او ۱۰۰ نیالګي اېښوډل شوي دي. د دوي په خبره دغۇ بنونو د جوړولو تولیز لګښت ۱.۳ میلیونه افغانی ده، چې د اسیاېي پراختیاېي بانک له خوا تمويل شوي ده. له دغۇ بنونو په تابغه توګه ۳۵۰ ټنه ګټه پورته کوي. د کرنې وزارت د بنوالي خنځيري ارزښت د ودي سکټوري پروژي وايی، چې د هېسود په خپل د کړي. په هېسود کې د سټروسو او نورو مېو له لونکو بنونو د ګشتني، سره رود، بهسود، بتې کوت، غنې خپل، خوګيانې، روډات، مومندرې او دره نور ولسواليو او د جلال اباد په بنارکې شتون لري. په هېسود کې د سټروسو او نورو مېو له لونکو بنونو د پراختیا د هلوڅلوا په دوام داخل د کرنې وزارت د بنوالي خنځيري ارزښت دودې سکټوري پروژي (HVCDS) له خوا په ننګههار کې د ليمو ۱۵ جريبه نوي بنونه جوړ شوي دي.